

OBSAH

Úvod ...11

1. kapitola (Z. Š.)

Rukopisná kniha. Období středověku ...15

Vůdčí postavení církve ...17

Hodnota a dosah knihy ...21

Husitství – knižní kultura v rozvratu ...23

Měšťanstvo a šlechta ...27

Židovské písemnictví ...30

Rukopis versus tisk ...32

2. kapitola (Z. Š.)

**Rozšíření tištěné knihy. Od konce 15. století
do osmdesátých let 18. století ...35**

Nástup tištěné knihy ...37

Počátky knihtisku v Čechách a na Moravě ...40

První tiskaři a tiskárny ...44

Melantrich a Veleslavín ...51

Dovoz knih ...55

Trh – jeho rozsah a skladba ...59

Knihovny ...65

Vzestup měšťanstva ...67

Nabývání a šíření knih ...70

Doba pobělohorská ...74

Kramářská píseň ...80

Konkurence domácího a zahraničního trhu ...83

Růst produkce od počátku 18. století	...88
Osvícenský model vzdělanosti	...95
Čtenářské kroužky a půjčovny knih	...97
Noviny a časopisy v době osvícenské	...101
Pohyb a vlastnictví knih	...103
Židovská komunita	...108

3. kapitola (Z. Š.)

Rozšíření knižní kultury. Od počátků novodobé české národní literatury do roku 1848 ...113

Rozšíření gramotnosti	...115
Vzestup češtiny a nové čtenářské vrstvy	...120
Cenzura policejní a církevní	...125
Reglementace knižního trhu	...132
Obchod s českou knihou, Kramerius	...136
Potřeba kontaktů	...149
Extenzivní četba	...156
Čtenáři, spolky a půjčovny	...159
Předplatitelé a čtenářské okruhy	...164

4. kapitola (Z. Š.)

Snaha o emancipaci českého knižního trhu. Období 1848–1918 ...173

Nacionalizace tisku a vzdělání	...175
Nakladatelství a obchod	...180
Půjčovny	...189
Modernizace a profesní spolky	...193
Boj o čtenáře	...198
Vzestup českého periodického tisku	...203
Nárůst zábavné četby a boj proti ní	...206
Naučná kniha a osvěta	...211
Rozvoj reklamy a propagace	...216

Knihovny	...219
Rozdělení českého a německého trhu, první světová válka	...222

5. kapitola (Z. Š. – J. T.)

V samostatném státě. Období 1918–1939 ...227

Vznik Československa	...229
Podpora kultury, gramotnost a škola	...238
Dominanty a okraje, vzestupy a pády	...243
Distribuce a sítě	...248
Hospodářská krize	...257
Ceny knih, honoráře	...262
Podpůrné akce a komercializace	...267
Čtenáři a knihovny	...271
Slovenská specifika a národnostní menšiny	...279
Rozpad Československa, druhá republika	...285

6. kapitola (Z. Š. – J. T.)

Pod tlakem. Období protektorátu (1939–1945) ...289

Vznik Protektorátu Čechy a Morava	...291
Knih jako nedostatkové zboží	...293
Konfiskace a cenzura	...301
Situace na Slovensku	...309

7. kapitola (Z. Š. – J. T.)

Řízená socialistická společnost. Léta 1945–1989 ...315

Politicko-společenské změny po roce 1945 a 1948	...317
Nová nakladatelství	...327
Cenzura, zákazy a omezení	...338
Knihkupecká síť a knihovny	...347
Ideologie versus ekonomika, knižní čtvrtky	...354

Exil, samizdat a šedá zóna	...362
Slovenská specifika a národnostní menšiny	...372

8. kapitola (J. T.)

Mezi entuziasmem a liberalismem.

Období po roce 1989 ...381

Tři fáze polistopadového vývoje	...383
Vítězové a poražení	...392
Odkud kam se dospělo	...400
Deficity a potíže nové doby	...411
Digitální revoluce	...424
Knihovny a antikvariáty	...431
Slovensko, národnostní menšiny a subkultury	...434
Bilance, účty, perspektivy	...442

Literatura ...446

1. Bibliografie a soupisy ...446
2. Souhrnné publikace ...448
3. Literatura k jednotlivým kapitolám ...452
4. Archivní a orální zdroje ...471

Seznam vyobrazení ...473

Seznam tabulek a grafů ...477

Slovníček pojmů ...478

Summary ...481

Jmenný rejstřík ...484